



Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru

Snižování překážek stojících v cestě inkluzivnímu podnikání, podpora inovací a poskytování rovných příležitostí pro všechny

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(C/2026/13)

Zpravodajka: **Juliane Marie NEIENDAM**

Poradkyně	Marine CORNELIS (pro zpravodajku, skupina III) Tellervo KYLÄ-HARAKKA-RUONALA (pro skupinu I)
Rozhodnutí plenárního shromáždění	27. 2. 2025
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
Odpovědná sekce	Zaměstnanost, sociální věci, občanství
Přijato v sekci	3. 9. 2025
Přijato na plenárním zasedání	18. 9. 2025
Plenární zasedání č.	599
Výsledek hlasování (pro/proti/zdrželi se hlasování)	106/0/1

1. Závěry a doporučení

1.1 EHSV požaduje, aby Evropská komise a členské státy urychleně realizovaly koordinované kroky, které by umožnily uvolnit nevyužitý potenciál inkluzivního podnikání a vybudovat spravedlivější a odolnější hospodářství. Podnikání musí být skutečnou příležitostí pro všechny, aby bylo možné plně využít potenciálu pracovních sil v EU. Inkluzivní politiky, cílená podpora a přístupný design mohou umožnit marginalizovaným a nedostatečně zastoupeným skupinám – včetně osob se zdravotním postižením nebo osob s duševními poruchami, žen v nejistých situacích, LGBTQIA+ osob, migrantů a komunit, které čelí etnické diskriminaci, jako jsou Romové a Sámové – přispět svým talentem a stimulovat inovace. Inkluzivní podnikání je jak ekonomickou prioritou, tak otázkou sociální spravedlnosti a lidských práv.

1.2 EHSV doporučuje, aby Komise a členské státy zařadily aspekt inkluzivnosti do všech politik týkajících se podnikání. Inkluzivní podnikání vyžaduje široký, holistický přístup, který podpoří všechny podnikatele napříč odvětvími – od tradičních odvětví po pokročilé technologie, od ziskové ekonomiky po ekonomiku sociální. Podniky sociální ekonomiky, které mají zásadní význam zejména pro nedostatečně zastoupené skupiny, podporují inkluzivní obchodní modely a sociální cíle. Evropský akční plán pro sociální ekonomiku může pomoci překonat systémové překážky uvolněním potenciálu podnikání jako hnací síly inovací a soudržnosti.

1.3 EHSV naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby vyčlenily finanční prostředky uzpůsobené podnikatelským inkubátorům a rozvíjely financování s cílem nabídnout záruky pro sdílení rizik pro nedostatečně zastoupené zakladatele podniků a mikrorganty pro začínající podnikatele, kteří čelí četným překážkám, a při tom uplatňovaly investiční kritéria zohledňující pohlaví, zdravotní postižení, neurodivergenci a věk. Zároveň by měly vytvářet možnosti pro podnikatele LGBTQIA+. Doporučuje také prozkoumat spravedlivější modely úvěrového ohodnocení a zajistit různorodé investiční výbory pro financování rizikového kapitálu podporované z veřejných zdrojů.

1.4 EHSV vyzývá k systematickému provádění a monitorování evropského aktu o přístupnosti ve všech službách souvisejících s podnikáním, které spadají do jeho působnosti, zejména těch, jež jsou financovány z veřejných zdrojů. Přístupná podniková infrastruktura, jak ji vyžaduje evropský akt o přístupnosti, je v jednotlivých členských státech stále nejednotná. To zahrnuje jak fyzické prostory, tak digitální rozhraní, jako jsou portály aplikací, vzdělávací platformy a informační systémy.

1.5 EHSV doporučuje, aby členské státy začlenily podnikání do celostátních učebních osnov a aby Komise podporovala přístupnou a cílenou odbornou přípravu pro nedostatečně zastoupené skupiny, což má zásadní význam pro to, aby se inkluzivní podnikání rozšířilo v praxi. Podnikání závisí na lidských schopnostech i materiální podpoře, takže investice do dovedností jsou nezbytné pro posílení postavení všech osob, včetně zranitelných, a uvolnění jejich potenciálu.

1.6 EHSV vyzývá k účinnému monitorování směrnice o rovném zacházení v zaměstnání a povolání se zvláštním důrazem na komunitu LGBTQIA+ a za účelem podpory zranitelných podnikatelů doporučuje inkluzivní zadávání veřejných zakázek. V rámci podpory podnikání by se měly řešit specifické výzvy, jimž čelí ženy a osoby LGBTQIA+, a to prostřednictvím genderového rozpočtování, rozčleněných údajů, cílených grantů a mentorství, které by členské státy doplnily o služby péče o děti a služby dlouhodobé péče. Podpora by měla rovněž reagovat na potřeby mladých i starších podnikatelů, mimo jiné prostřednictvím mezigeneračního společného podnikání a převodů podniků.

1.7 EHSV vyzývá k zajištění rovných podmínek pro podnikání a sociální ochrany ve všech odvětvích. Komise by měla přezkoumat právní rámec týkající se nejisté sexuální práce a zvážit, zda je případně nutné vypracovat zvláštní opatření zaměřená na oblast sexuální práce. Všichni by měli mít nárok na bezpečné, legální a podporované příležitosti k posílení svého ekonomického postavení.

1.8 EHSV i nadále požaduje, aby byly zavedeny účinné nástroje pro boj proti diskriminaci, a to i mimo svět práce, a naléhavě vyzývá spolunormotvůrce, aby přijali návrh horizontální směrnice o rovném zacházení. EHSV se rovněž zasazuje o to, aby byl v rámci nadcházející strategie pro rovnost žen a mužů na období 2026–2030 uplatněn intersekcionalní přístup.

1.9 EHSV vyzývá Komisi a členské státy, aby se zaměřily na zjednodušení právních předpisů pro podnikatele a na zlepšení jejich jasnosti a srozumitelnosti a rovněž na snížení administrativní zátěže. Zjednodušení regulačního rámce a snížení administrativní zátěže jsou sice zásadní pro všechny podniky, ale ještě důležitější jsou pro zranitelné podnikatele, kteří se potýkají s mnoha dalšími problémy.

1.10 EHSV naléhavě vyzývá členské státy, aby zřídily národní kontaktní místa pro podporu samostatné výdělečné činnosti a v rámci evropského průkazu osob se zdravotním postižením posílily přeshraniční uznávání práv osob se zdravotním postižením a osob samostatně výdělečně činných. Klíčem k podpoře inkluzivního podnikání v celé EU je důraznější koordinace a dohled.

1.11 EHSV naléhavě vyzývá Evropskou komisi a členské státy, aby zařadily zásady univerzálního designu, přístupnosti, intersekcionality a aktérství do všech politik týkajících se podnikání. Inkluzivní podnikání není zvláštním případem – jde o měřítko pro zajištění toho, aby naše ekonomika byla spravedlivá, odolná a připravená na budoucnost. Všechny iniciativy – ať už se týkají financování, odborné přípravy, regulace nebo hodnocení – musí být posuzovány z hlediska inkluzivnosti.

2. Úvod

2.1 V tomto stanovisku se doporučuje, jak snížit překážky pro samostatnou výdělečnou činnost zranitelných skupin a podpořit inkluzivnější podnikatelské ekosystémy, které by byly v souladu s hodnotami EU, jimiž jsou rovnost, inovace a sociální spravedlnost. Uvádějí se zde příslušné rámce EU, které poskytují komplexnější přehled stávajících politik, určují nedostatky a navrhuji řešení.

2.2 EHSV uznává značný nevyužitý potenciál inkluzivního podnikání jakožto hnací síly hospodářského růstu, inovací a sociální integrace. Podnikání může zvýšit ekonomickou aktivitu, vytvořit kvalitní pracovní místa a posílit postavení marginalizovaných a nedostatečně zastoupených skupin, a tím snížit nerovnosti a podpořit demokratickou účast.

2.3 Ačkoli je podnikání často smysluplnou a žádoucí možností, může být také jedinou schůdnou cestou k příjmu pro lidi vyloučené z tradičních trhů práce kvůli zdravotnímu stavu, který jim brání pracovat na plný úvazek nebo soustavně, či z důvodu strukturálních překážek a diskriminace. Zranitelné skupiny se často potýkají s většími překážkami a potřebují individuálně přizpůsobenou podporu. Všichni podnikatelé potřebují finanční a další zdroje, přístup na trhy, příslušné kompetence a dovednosti a příležitosti k vytváření kontaktů a navazování spolupráce s dalšími podnikateli a zúčastněnými stranami.

2.4 Osoby se zdravotním postižením či s duševními poruchami, ženy čelící strukturálním nerovnostem, osoby LGBTQIA+, migranti a komunity čelící etnické diskriminaci (např. Romové a Sámové a další rasově odlišné skupiny) se nadále potýkají s dlouhodobým znevýhodněním, které má kořeny ve strukturálních překážkách způsobujících nerovnosti, v kulturních stereotypech a slepých místech politik⁽¹⁾. Tyto skupiny jsou tzv. „chybějícími podnikateli“ a jsou systematicky nedostatečně zastoupeny v oblasti samostatné výdělečné činnosti v celé EU, přičemž mezi jednotlivými členskými státy existují rozdíly⁽²⁾. Zvláštní pozornost z hlediska inkluzivního podnikání vyžadují také mladí i starší lidé.

3. Překážky, kterým čelí zranitelní podnikatelé

3.1 Osoby se zdravotním postižením a duševními poruchami

3.1.1 Podle Eurostatu⁽³⁾ má 101 milionů lidí v EU, což odpovídá každému čtvrtému dospělému, nějaký druh zdravotního postižení. Duševním onemocněním trpí přibližně 84 milionů lidí⁽⁴⁾, což znamená každá šestá osoba⁽⁵⁾. Obě skupiny čelí v celé EU přetrvávajícím strukturálním a institucionálním překážkám, které brání samostatné výdělečné činnosti a inkluzivnímu podnikání⁽⁶⁾, a rovněž sociálnímu stigmatu, diskriminaci, vyloučení a nedostatku cílené podpory.

3.1.2 Míra zaměstnanosti⁽⁷⁾ osob se zdravotním postižením zůstává výrazně nižší (pouze 50 %) ve srovnání s osobami bez zdravotního postižení (74,8 %) a jen málo osob se zdravotním postižením a duševními poruchami vykonává samostatnou výdělečnou činnost, částečně v důsledku systémových demotivačních faktorů a omezené individualizované podpory. Hlavní překážkou je tzv. „past sociálních dávek“, kde riziko ztráty dávek sociální ochrany souvisejících se zdravotním postižením může převážet nad potenciálními přínosy samostatné výdělečné činnosti.

3.1.3 Přístupná podniková infrastruktura, fyzická i digitální, je v jednotlivých členských státech stále nejednotná. Podpůrné mechanismy, jako jsou programy rozvoje podnikání, akcelerátory a odborná příprava v oblasti podnikání, jsou jen málokdy přizpůsobeny specifickým potřebám osob se smyslovým či kognitivním postižením nebo omezenou schopností pohybu⁽⁸⁾. Politika v oblasti podnikání a podpůrné ekosystémy jen zřídka zohledňují specifické potřeby osob s psychosociálním postižením nebo chronickými duševními poruchami. Nedostatek dostupných služeb a personálu na podporu jednotlivců se zvláštními potřebami mohou způsobit rovněž škrtu ve veřejných službách.

3.1.4 Podnikatelé s duševními poruchami rovněž čelí stigmatizaci a předsudkům v rámci podnikatelských sítí a finančních institucí. Režimy financování často obsahují kritéria způsobilosti, která vylučují osoby s občasnými nebo měnícími se zdravotními problémy. Nástroje odborné přípravy, mentorství a finanční nástroje jsou zřídka dostatečně flexibilní na to, aby vyhovovaly obdobím snížené funkčnosti nebo přerušení práce v souvislosti se zdravotním stavem⁽⁹⁾. Špatná koordinace mezi zdravotními službami a službami zaměstnanosti může vést k tomu, že lidé nemají odpovídající podporu během období nemoci nebo rekonvalescence. Kromě toho složité postupy a opožděné platby za zdravotní péči nebo související dávky dále ztěžují zvládání podnikatelských povinností i osobních závazků, jako je péče o rodinu.

3.1.5 Podnikatelský ekosystém často předpokládá konzistentní produktivitu a dostupnost a nezohledňuje nelineární pracovní vzorce ani flexibilní obchodní modely, které by mohly vyhovovat osobám se zdravotním postižením nebo duševními poruchami. Nové podniky sociální ekonomiky, které upřednostňují sociální cíle před ziskem, mohou být klíčovým nástrojem umožňujícím vytvářet kvalitní pracovní místa a podnikatelské příležitosti jak pro osoby se zdravotním postižením, tak pro osoby s duševními poruchami. Díky finanční podpoře poskytované prostřednictvím cílených dotací lze rovněž přijmout přiměřená opatření, které by této cílové skupině zajistila možnost inkluzivního zaměstnání a podnikání.

⁽¹⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Podpora sociálního začlenění osob se zdravotním postižením a osob se změněnou pracovní schopností (průzkumné stanovisko na žádost maďarského předsednictví) (Úř. věst. C, C/2024/6875, 28.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/6875/oj>).

⁽²⁾ OECD (2023).

⁽³⁾ Zdravotní postižení v EU: fakta a čísla.

⁽⁴⁾ OECD (2022).

⁽⁵⁾ The transversality of mental health in a „European Health Union“ (Průřezová charakteristika duševního zdraví v „evropské zdravotní unii“).

⁽⁶⁾ UN (1993).

⁽⁷⁾ Eurostat.

⁽⁸⁾ Entrepreneurship Training Programs for Individuals with Disabilities (Programy odborné přípravy v oblasti podnikání pro osoby se zdravotním postižením).

⁽⁹⁾ Psychosocial disability: a European perspective on challenges and solutions (Psychosociální postižení: evropský pohled na výzvy a řešení).

3.1.6 Příslušné rámce EU:

- a) zásada č. 17 evropského pilíře sociálních práv výslovně stanoví, že osoby se zdravotním postižením mají „právo na podporu zaručující příjem, který jim zajistí důstojný život, na služby, které jim umožní účast na trhu práce a na životě společnosti, a na pracovní prostředí uzpůsobené jejich potřebám“;
- b) článek 27 Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením mimo jiné vyzývá k tomu, „podporovat příležitosti k samostatné výdělečné činnosti, soukromému podnikání, rozvíjení činnosti družstev a zahájení vlastního podnikání“;
- c) Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 – podporuje plné sociální a hospodářské začlenění a bojuje proti diskriminaci osob se zdravotním postižením v celé EU;
- d) evropský akční plán pro sociální ekonomiku (2021) podporuje financování a budování kapacit pro sociální podnikání;
- e) strategie EU v oblasti duševního zdraví (2023) uznává duševní zdraví jako meziodvětvovou problematiku.

3.2 Ženy

3.2.1 Ženy podnikatelky – zejména ty, které mají pečovatelské povinnosti⁽¹⁰⁾ nebo průřezové zranitelné stránky, např. zdravotní postižení či přistěhovalecký původ – čelí mnohovrstevnatým strukturálním a socioekonomickým výzvám, jako je omezený přístup ke kapitálu, nedostatek dostupných a vhodných zařízení péče o děti, služeb péče o seniory nebo dlouhodobé péče a vyloučení z inovačních sítí, kterým dominují muži. Pouze 30 % podnikatelů v EU tvoří ženy a mezi ženami se zdravotním postižením nebo duševní poruchou je tento podíl ještě nižší⁽¹¹⁾.

3.2.2 Hlavní překážkou zůstává přístup k financování. V roce 2020 získaly čistě ženské týmy pouze 2,3 % financování rizikového kapitálu v Evropě⁽¹²⁾.

3.2.3 Ženy jsou navíc často vyloučeny z inovačních ekosystémů, které postrádají inkluzivní struktury a příležitosti mentorství. Kulturní stereotypy, zejména v tradičních nebo venkovských komunitách, posilují genderové role a odrazují ženy od účasti na podnikání.

3.2.4 Příslušné rámce EU:

- a) strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025 – podporuje rovnou ekonomickou nezávislost;
- b) Strategie pro udržitelnou a digitální Evropu zaměřená na malé a střední podniky (2020) – uznává podnikání žen jako prioritu;
- c) směrnice 79/7/EHS⁽¹³⁾ podporuje postupné provádění zásady rovného zacházení pro muže a ženy, včetně případů nemoci, invalidity, stáří, pracovního úrazu a nemoci z povolání, nezaměstnanosti a sociální pomoci;
- d) směrnice 2006/54/ES⁽¹⁴⁾ zakazuje diskriminaci na základě pohlaví;
- e) směrnice 2010/41/EU⁽¹⁵⁾ provádí zásadu rovného zacházení pro muže a ženy samostatně výdělečně činné a prosazuje pozitivní opatření, jako je podpora podnikatelských iniciativ žen.

3.3 Osoby vykonávající nejistou a kriminalizovanou práci

3.3.1 Některé osoby samostatně výdělečně činné, jako jsou sexuální pracovníci, z nichž mnozí působí v právně nejednoznačných nebo dokonce kriminalizovaných podmínkách, zůstávají systematicky vyloučeny z programů pro podnikání, finančních systémů a sociální ochrany kvůli strukturálnímu stigma a právním ustanovením, které znemožňují bezpečné, legální a podporované příležitosti k posílení ekonomického postavení.

⁽¹⁰⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Zajištění rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem pro všechny s ohledem na jejich potřeby: Jak mohou vhodné flexibilní pracovní podmínky podpořit mezigenerační solidaritu a posílit postavení žen (průzkumné stanovisko na žádost maďarského předsednictví) (Úř. věst. C, C/2025/116, 10.1.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/116/oj>).

⁽¹¹⁾ OECD (2021).

⁽¹²⁾ PitchBook (2020).

⁽¹³⁾ Úř. věst. L 6, 10.1.1979, s. 24.

⁽¹⁴⁾ Úř. věst. L 204, 26.7.2006, s. 23.

⁽¹⁵⁾ Úř. věst. L 180, 15.7.2010, s. 1.

3.3.2 Příslušný rámec EU:

- a) směrnice 2011/36/EU⁽¹⁶⁾ a evropský pilíř sociálních práv odkazují na příslušnou ochranu související s násilím, zaměstnaneckými právy a zákazem diskriminace.

3.4 Genderové otázky a problematika identity

3.4.1 Mnoho LGBTQIA+ podnikatelů, zejména trans, nebinárních a genderově nonkonformních osob, čelí vyloučení z podnikatelské podpory⁽¹⁷⁾ kvůli nedostatečnému právnímu uznávání pohlaví, diskriminačnímu zacházení ze strany finančních institucí a neviditelnosti údajů.

3.4.2 Příslušný rámec EU:

- a) Unie rovnosti: strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025 – rozmanitost je oslavována jako síla Evropy, kde každý může „být v bezpečí a svobodně být sám sebou“ bez obav z diskriminace, násilí nebo vyloučení.

3.5 Problematika rasy a etnického původu – Romové a Sámové

3.5.1 Podniky vedené osobami z rasových a etnických menšin a podnikatelé z řad těchto menšin nadále čelí systémovým překážkám rozvoje podnikání, včetně nerovného přístupu ke kapitálu, odborné přípravě a tržním příležitostem. Tyto problémy mají své kořeny v předsudcích vůči Romům a Sámům a dalším rasově odlišným skupinám, v nedostatečných investicích a v tom, že není uznáváno ekonomické aktérství těchto komunit, zejména žen a mladých lidí.

3.5.2 Příslušné rámce EU:

- a) strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů (2020–2030) vybízí členské státy, aby zlepšily příležitosti pro Romy v oblasti zaměstnanosti a podnikání;
- b) doporučení Rady o rovnosti, začlenění a účasti Romů (2021) vyzývá členské státy, aby podporovaly samostatnou výdělečnou činnost a podnikání Romů zlepšením přístupu k financování, budováním kapacit a vytvářením sítí;
- c) Evropský fond pro regionální rozvoj – Horní Norrland (2021–2027) – tento program financuje projekty⁽¹⁸⁾, které podporují podnikatelské modely kombinující inovace a kulturní dědictví zakořeněné v kultuře Sámů.

4. Strukturální a politické otázky týkající se inkluzivního podnikání

4.1 Evropské trhy práce se mění v důsledku digitalizace, demografických změn a práce prostřednictvím platformy, což odhaluje mezery v sociální ochraně osob samostatně výdělečně činných⁽¹⁹⁾. Přestože samostatná výdělečná činnost může posílit postavení nedostatečně zastoupených skupin, mnohé z nich řeší omezenou právní a finanční ochranu a čelí složitým vnitrostátním předpisům. Bez dostatečných záchranných sítí může (zdánlivá) samostatná výdělečná činnost způsobit, že se zranitelné osoby ocitnou v nejisté situaci, což může od podnikání odrazovat. Správní orgány členských států a související strategie EU by měly nejen podporovat aktivní začleňování do zaměstnání, ale také zaručit vysoce kvalitní podporu pro zakládání podniků, podnikání a spoluvlastnictví sociálních podniků, zejména pro nezaměstnané osoby.

4.2 Přístup osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně: zásada č. 12 evropského pilíře sociálních práv stanoví, že „bez ohledu na typ a délku trvání pracovního poměru mají pracovníci a za srovnatelných podmínek osoby samostatně výdělečně činné právo na přiměřenou sociální ochranu“. Přístup ke zdravotní péči, invalidnímu důchodu, rodičovské a mateřské dovolené, dávkám v nezaměstnanosti a starobnímu důchodu se však v jednotlivých členských státech liší. Nadace Eurofound⁽²⁰⁾ uvádí, že u přibližně 50 % osob samostatně výdělečně činných v EU pokrytí těchto klíčových sociálních rizik neexistuje nebo je omezené⁽²¹⁾. Zatímco EU může nasměrovat politiku, systémy sociálního zabezpečení zůstávají v pravomoci členských států.

⁽¹⁶⁾ Úř. věst. L 101, 15.4.2011, s. 1.

⁽¹⁷⁾ Agentura Evropské unie pro základní práva (2024).

⁽¹⁸⁾ Komise (2021).

⁽¹⁹⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Přístup osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně – analýza situace, omezení a možností posílení jejich postavení (průzkumné stanovisko na žádost polského předsednictví) (Úř. věst. C, C/2025/2964, 16.6.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/2964/oj>).

⁽²⁰⁾ Eurofound (2024).

⁽²¹⁾ Závěry Rady o sociální ochraně osob samostatně výdělečně činných.

4.3 Digitální samostatná výdělečná činnost a samostatná výdělečná činnost prostřednictvím platformy – například práce na volné noze a práce prostřednictvím aplikací – může stírat hranice mezi zaměstnáním a podnikáním. Mnoho pracovníků platformy může být mylně klasifikováno jako osoby samostatně výdělečně činné. To omezuje jejich práva, vyjednávací sílu a přístup ke kolektivnímu zastoupení. Komise vydala pokyny k uplatňování právních předpisů EU v oblasti hospodářské soutěže na kolektivní smlouvy týkající se pracovních podmínek osob samostatně výdělečně činných bez zaměstnanců (2022). EHSV se zasazuje o důsledné uplatňování a monitorování těchto pokynů.

4.4 EHSV konstatuje, že vstoupila v platnost směrnice o práci prostřednictvím platformy a do 2. prosince 2026 musí členské státy provést potřebné právní a správní předpisy. Tato směrnice se však plně nezabývá inkluzivním podnikáním.

4.5 Podpora podnikání zřídka zohledňuje intersekcionalní překážky. Například trans migrantka se zdravotním postižením čelí ještě více administrativním, sociálním a právním překážkám, jako je nedostatečné právní uznání její/jeho genderové identity, problémy při přeshraničním přístupu k právům osob se zdravotním postižením a rasismus, transfobie nebo xenofobie v podnikatelském prostředí. Politiky v oblasti inkluzivního podnikání by měly tato překrývající se vyloučení zohledňovat. Řada vnitrostátních a unijních strategií, včetně strategie EU pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025, Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030 a akčního plánu EU proti rasismu na období 2020–2025, odkazuje na zaměstnanost, nikoli však na samostatnou výdělečnou činnost.

4.6 Cílem návrhu horizontální směrnice o rovném zacházení je rozšířit ochranu proti diskriminaci i mimo oblast zaměstnání a zahrnout oblasti, jako je bydlení, vzdělávání a přístup ke službám. EHSV tento návrh podporuje a nadále upozorňuje na boj proti diskriminaci ⁽²²⁾, která je zesílena intersekcionalitou, a na sociální a právní překážky s ní spojené.

4.7 Služby na podporu podnikání – jako jsou inkubátory, mentorství a financování – se často řídí univerzálním modelem a upřednostňují osoby s vyšším vzděláním, finančními zdroji a dobrými kontakty. Tento standardizovaný přístup má tendenci vylučovat osoby s kognitivním nebo smyslovým postižením, které vyžadují přizpůsobené komunikační formáty, podnikatele s duševní poruchou, jimž by mohla prospět flexibilní pracovní doba, podpůrné mentorství nebo postupy zohledňující trauma, a osoby s omezenými digitálními dovednostmi nebo přístupem.

4.8 Jen málo programů uplatňuje zásady univerzálního designu, tedy myšlenku, že služby a prostředí by měly být v co největší míře použitelné všemi lidmi bez nutnosti přizpůsobení. To způsobuje strukturální vyloučení od postupů podávání žádostí až po odbornou přípravu v oblasti podnikání a online platformy.

4.9 Podnikání závisí na schopnosti lidí inovovat, avšak nerovný přístup ke vzdělávání, prohlubování dovedností, změně kvalifikace a odborné přípravě představují pro zranitelné skupiny i nadále strukturální překážku.

V Bruselu dne 18. září 2025.

předseda
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Oliver RÖPKE

⁽²²⁾ Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Nový akční plán pro provádění evropského pilíře sociálních práv (stanovisko z vlastní iniciativy) (Úř. věst. C, C/2025/4203, 20.8.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/4203/oj>).